

Ką daryti, kai įvyksta
branduolinė avarija?

Kaip save apsaugoti?

Šis tekstas yra parašytas lengvai suprantama kalba.

Lengvai suprantama kalba reikalinga žmonėms, kuriems yra sunku suprasti ir perskaityti įprastus tekstus. Lengvai suprantama kalba padeda žmonėms sužinoti naujos informacijos.

Tokius tekstus turi jau daug pasaulio šalių.

© Europos lengvai
suprantamos kalbos logotipas.

Daugiau informacijos rasite čia:

www.inclusion-europe.eu/easy-to-read/

Šį tekstą lengvai suprantama kalba
rašė:

- Miglė Baltrūnaitė;
- Agnė Zuperkaitė.

Šį tekstą lengvai suprantama kalba
vertino:

- Birute Pocevičiūtė;
- Paula Stasaitienė.

Nuotraukos:

- unsplash.com
- pexels.com
- shutterstock.com
- lietuva.lt

Šio teksto parengimą lengvai suprantama
kalba iniciavo Radiacinės saugos centras
bendradarbiaujant su 15 min

2024 metai, Vilnius

Kas yra branduolinė avarija?

Branduolinė avarija yra avarija, kuri įvyksta branduolinės energetikos objekte.

Branduolinės energetikos objektas, pavyzdžiui, gali būti atominė elektrinė.

Atominė elektrinė gamina elektrą. Jeigu atominėje elektrinėje įvyksta avarija, tokia avarija gali būti labai pavojinga žmonėms.

Kai įvyksta branduolinė avarija, ore gali pasklisti radioaktyviųjų medžiagų.

Tai yra tokios medžiagos, kurios kenkia sveikatai.

Jeigu ore yra radioaktyviųjų medžiagų, jos gali pakenkti:

- žmonėms,
- gyvūnams,
- augalams.

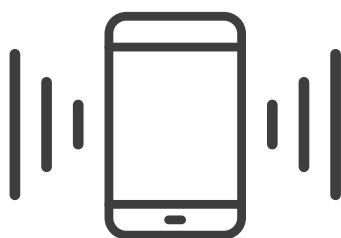
Pavyzdžiui, jūs galite susirgti.

Kaip jūs sužinosite apie įvykusią branduolinę avariją?

Jei įvyks branduolinė avarija, jūs apie tai sužinosite, nes:

- lauke garsiai kauks sirenos.

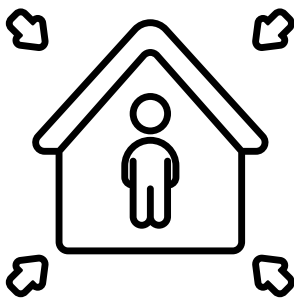

- į savo mobiliuosius telefonus gausite žinutes apie tai, kad įvyko avarija.

- apie tai kalbės ir svarbiausią informaciją apie avariją praneš Lietuvos radijas ir televizija.

Ką daryti, jei įvyko branduolinė avarija?

Jeigu įvyko branduolinė avarija, pavyzdžiui, sprogo atominė elektrinė, jūs turite:

- eiti į kokio nors pastato vidų,
- būti to pastato viduje ir neiti į lauką,
- klausytis informacijos apie avariją per:
 - o Lietuvos nacionalinį radiją arba
 - o Lietuvos nacionalinę televiziją.

Taip jūs sužinosite, kada bus galima išeiti į lauką.

Ką daryti, jei esu lauke?

Jeigu įvyko branduolinė avarija, o jūs esate lauke, arba automobilyje, kuo greičiau eikite į pastatą, kuris yra šalia jūsų.

Ten bus saugiau.

Kai einate iki šalia jūsų esančio pastato, užsidenkite burną ir nosį.

Užsidėkite:

- kaukę,
- respiratorių,
- nosinę,
- bet kokią medžiagą, kuri uždengtų jūsų nosį ir burną.

Taip galėsite saugiau kvėpuoti.

Ką daryti, kai įeisite į pastatą?

Kai įeisite į pastatą, iš karto:

- uždarykite langus,
- uždarykite duris,
- užkimškite vėdinimo angas. Šios angos dažnai būna sienose ir pro jas ateina oras iš lauko.
- užkimškite dūmtraukius. Dūmtraukiai yra vamzdžiai, pro kuriuos dūmai išeina iš jūsų namų. Jie dažnai būna įrengti virš orkaičių.

Tada radioaktyviųjų medžiagų nepateks į pastatą, kuriame esate.

Taip Jums bus saugiau.

Ką daryti, kai įeisite į pastatą?

Taip pat, jeigu esate pastato viduje:

- pasitraukite nuo langų,
- pasitraukite nuo pastato sienų, kurios yra prie langų.

Taip apsisaugosite nuo radioaktyviųjų medžiagų.

Kaip elgtis, kai jau būsite patalpoje?

Jeigu jūs buvote lauke, kai įvyko branduolinė avarija, gali būti, kad radioaktyviųjų medžiagų pateko ant jūsų rūbų.

Todėl, kai ateisite į pastato vidų ir uždarysite langus ir duris, jūs turite:

1. nusirengti viršutinius drabužius:

- striukę,
- megztinį,
- kelnes.

2. nusiauti batus ir

juos sudėti į plastikinį maišą, pavyzdžiui, šiukšlių maišą.

Šį maišą reikės padėti kuo toliau nuo pastate esančių žmonių ar gyvūnų.

Taip visiems bus saugiau.

Kaip elgtis, kai jau būsite patalpoje?

3. nusiprausti po dušu muilu.

Jeigu šalia nėra dušo:

- rankas,
- veidą ir
- plaukus

nusiplaukite vandeniu iš čiaupo.

Taip pat naudokite muilą.

Jeigu šalia nėra vandens,

susiraskite drėgną servetėlę,

kuria galėtumėte nusivalyti rankas,

veidą, plaukus.

Ką daryti toliau?

- Neikite į lauką ir likite pastate;
- klausykite Lietuvos radijo ir televizijos.

Taip jūs išgirsite visą svarbią informaciją.

Jeigu įvyks branduolinė avarija,
Jums gali reikėti išvykti ten, kur yra saugu ir kur nėra
radioaktyviųjų medžiagų.

Jums gali reikėti išvykti ten,
kur nėra radioaktyviųjų medžiagų.

Klausykite Lietuvos nacionalinio
radijo ir televizijos.

Ten jums pasakys, kada ir kur
bus galima saugiai išvykti.

Tai vadiname evakavimu.

Ką galima valgyti ir gerti?

Jeigu įvyks branduolinė avarija, jūs turėsite atsargiai rinktis, ką valgyti.

Kai ore yra radioaktyviųjų medžiagų, jos gali užteršti ir maistą.

Todėl jūs turite valgyti ir gerti tik tuos produktus, kurie buvo saugiai uždaryti, pavyzdžiui:

- plastikiniuose maišeliuose,
- skardinėse,
- buteliuose,
- stiklinėse pakuotėse,
- metalinėse pakuotėse.

Ką galima valgyti ir gerti?

Kai paimsite tokią maisto pakuotę,
būtinai ją:

- nuplaukite arba
- nušluostykite.

Tik tada maisto pakuotė taps saugi.

Jeigu maistas buvo šaldytuve,
jį taip pat galite valgyti.

Vandenį iš čiaupo galite gerti,
jeigu per Lietuvos televiziją ar radiją nepasakė,
kad tokio vandens gerti negalima.

Kada vartoti kalio jodido tabletes?

Jeigu įvyks branduolinė avarija,
Jums gali reikėti kalio jodido tablečių.

Kalio jodido tabletes gerkite tik tada, jeigu:

- taip pasakė Sveikatos apsaugos ministerija,
- apie tai išgirdote per Lietuvos radiją,
- apie tai išgirdote per Lietuvos televiziją.

**Jeigu norite sužinoti daugiau informacijos,
jos galite rasti internete:**

rsc.lrv.lt

